

Zájezd do slovenských knihoven

Dana Novotná

Ve dnech 1. až 4. června se knihovníci z mnoha východočeských knihoven zúčastnili zájezdu na Slovensko, který zorganizoval regionální výbor Svazu knihovníků a informačních pracovníků.

Celý pobyt jsme si rovnoměrně rozdělili na část odbornou, ve které jsme postupně navštívili literární muzeum a tři knihovny v Martině, Banské Bystrici a Zvolenu, a na část turisticko-poznávací, během níž jsme se seznámili s mnoha kulturními a historickými památkami navštívených měst a absolvovali i půldenní turistický výlet.

Prvním navštíveným místem bylo Slovenské národní literárne múzeum Pamätníka národnej kultúry Matice slovenskej v Martině. V rozsáhlé expozici, nově vybudované v letech 1992-1998, jsme se podrobně seznámili s vývojem literatury na území dnešního Slovenska od jejích prvopočátků až do současnosti i s četnými dokumenty a fotografiemi ze života nejvýznamnějších slovenských spisovatelů a vydavatelů.

Druhý den byl věnován prohlídce tří knihoven s různým zaměřením i rozsahem činnosti.

Verejná knižnica Mikuláša Kováča v Banské Bystrici byla do roku 1996 okresní knihovnou, nyní je univerzální městskou veřejnou knihovnou s regionální funkcí pro okresy Banská Bystrica a Brezno. Měli jsme možnost seznámit se zejména s činností dětského a hudebního oddělení a také se slovenským knihovnicko-informačním systémem LIBRIS, který je zde, podobně jako v mnoha dalších slovenských knihovnách, používán. Ředitel knihovny Peter Klinec byl zároveň členem komise podílející se na přípravě nového knihovnického zákona na Slovensku (právě v době naší návštěvy byl tento zákon slovenským parlamentem přijat), a tak jsme se během velmi zajímavého rozhovoru dozvěděli řadu informací o problematice, která je i pro nás v současné době aktuální. Například na rozdíl od našeho systému nejsou podle nového slovenského zákona vědecké knihovny zařazeny do soustavy veřejných knihoven, protože i když jsou plně veřejně přístupné, jsou považovány za instituce se specifickou funkcí.

Štátna vedecká knižnica v Banské Bystrici je jedinou univerzální státní vědeckou knihovnou v regionu středního Slovenska. Pro tento region plní i funkci technické knihovny a funkci oblastního centra technických norem, patentů a firemní literatury. V úvodním rozhovoru nám ředitelka knihovny Oľga Lauková spolu s ostatními vedoucími pracovníky stručně představila knihovnu a činnost jejích jednotlivých oddělení, která jsme si potom mohli podrobně prohlédnout. Velmi nás zaujala například studovna historických knižních fondů, která byla otevřena v roce 1999 a kromě historických tisků patřících přímo knihovně spravuje i fond seminární knihovny Banskobystrického biskupství, která byla roku 1989 vrácena původnímu vlastníkovi a do prostor ŠVK umístěna na základě vzájemné dohody (původně byla tato knihovna založena na rozhraní 18. a 19. století a obsahuje vzácné tisky z 16. až 19. století). V roce 1995 byla pro uživatele otevřena tzv. německá studovna, která vznikla ve spolupráci s Goethe Institutem v Mnichově. Jsou zde umístěny knihy, časopisy a audiovizuální dokumenty, které seznamují nejširší veřejnost s dějinami, kulturou, společenským vývojem i vlastivědou Německa a pomáhají prohlubovat jazykové znalosti němčiny. V databázové studovně bylo ve spolupráci s Radou Evropy otevřeno Středisko evropských informací, které se zaměřuje zejména na poskytování všestranných informací o Evropské unii a jejích členských státech. ŠVK používá americký knihovnicko-informační systém VTLIS, který je v současné době nainstalován ještě v dalších dvou slovenských knihovnách. Není bez zajímavosti, že z pěti budov, které knihovna vlastní, jsou čtyři zařazeny do seznamu kulturních památek a všechny jsou umístěny v zóně městské památkové rezervace. V

ústřední budově je v historických prostorách umístěna také kancelář slovenského prezidenta, který sem dochází přibližně jednou měsíčně a přijal zde i delegaci amerických kongresmanů.

Krajská štátna knižnica Ľudovíta Štúra ve Zvolenu je univerzální veřejná knihovna, která v současné době plní funkci krajské knihovny pro Banskobystrický kraj, okresní knihovny pro okres Zvolen a městské knihovny pro město Zvolen. I zde jsme se pod vedením ředitelky knihovny Kataríny Ďurovcové a jejích ochotných spolupracovnic mohli detailně seznámit s provozem celé knihovny, který je rovněž automatizován prostřednictvím výše zmiňovaného programu LIBRIS. Velmi příjemně nás mimo jiné překvapil krásně upravený oddechový parčík, který je zatím přístupný pouze pro knihovníky, ale do budoucna se počítá i s jeho využitím pro čtenáře.

Kromě řady odborných poznatků, které si každý z nás po návštěvě uvedených institucí odnesl, dodnes vzpomínáme na opravdu milé a srdečné přijetí, kterého se nám dostalo od všech slovenských kolegů, s kterými jsme měli možnost se setkat.

Po absolvování tohoto vsutku bohatého odborného programu bylo načase přikročit i k naplnění jeho druhé, neméně zajímavé části. Naše seznamování s kulturně-historickými zajímavostmi i přírodními krásami středního Slovenska jsme zahájili ještě ve Zvolenu návštěvou zámku a v něm umístěné rozsáhlé expozice, kde jsme obdivovali ukázky umění gotického i výtvarné artefakty ryze současné.

Třetí den jsme se nejdříve prošli historickým jádrem hornického mincovního města Kremnica a krátce navštívili hrad s gotickým kostelem. Pak už jsme odjeli k Počúvalskému jezeru, které je největší mezi Štiavnickými jezery, a vydali se na turistickou vycházku na nejvyšší vrch Štiavnického pohoří Sitno (1009 m) s dřevěnou rozhlednou. Po návratu k Počúvadlu jsme se stačili osvěžit ve vodách jezera a už na nás čekalo další staré hornické město - Banská Štiavnica. Naladění úryvky z knížky zdejší rodačky Magdy Vášáryové Krátke listy jednému mestu jsme při procházce vnímali klidnou atmosféru malebných historických uliček a příjemné odpoledne jsme zakončili posezením v nově otevřené čajovně v barokní věžovitě budově zvané Klopačka, z níž kdysi klepáním na dřevěnou desku svolávali horníky do práce. Večer jsme se pak rozloučili s naším dočasným domovským působištěm Banskou Bystricí písničkovým a kytarovým koncertem pod širým nebem přímo u náměstí a další den ráno jsme už vyrazili domů. Cestou jsme ovšem nemohli vynechat prohlídku zámku Bojnice, přestavěného z původního gotického hradu na zámek podle francouzských romantických vzorů, v jehož interiéru je nyní umístěn i originál Bojnického oltáře ze 14. století, převezeneý sem nedávno z Národní galerie v Praze.

Závěrem nezbyvá než konstatovat, že zájezd do slovenských knihoven byl další z vydařených akcí východočeských knihovníků, a těšit se, že nás podobné čekají i v budoucnu.

· <http://www.svkhk.cz>